

رتبه‌بندی وب سایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ یک ایران*

فرزانه امین پور^۱، زهرا اطرچ^۲

چکیده

مقدمه: تعداد صفحات وبی، تعداد پیوندها و میزان تأثیرگذاری وب سایت‌ها از متداول‌ترین شاخص‌های وب‌سنجی است که برای ارزیابی و رتبه‌بندی وب سایت‌های آکادمیک به کار گرفته می‌شود. پژوهش حاضر با هدف تعیین رتبه وب سایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ یک ایران بر اساس شاخص‌های وب‌سنجی انجام شده است.

روش بررسی: طی یک مطالعه توصیفی-مقطعی، وب سایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ یک کشور مورد بررسی قرار گرفت. در این بررسی تعداد صفحات وبی، پیوندهای دریافتی و پیوندهای دریافتی خارجی برای هر دانشگاه با استفاده از جستجوگر AltaVista تعیین گردید و سپس عامل تأثیرگذار وب کلی و خالص هر دانشگاه محاسبه شد. در نهایت وب سایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ یک کشور بر اساس حجم وب سایت، تعداد پیوندهای دریافتی، پیوندهای دریافتی خارجی و همچنین عامل تأثیرگذار وب کلی و خالص مقایسه و رتبه‌بندی گردید. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، فرم‌های جمع‌آوری اطلاعات بود.

یافته‌ها: دانشگاه علوم پزشکی تهران در زمینه حجم وب سایت و تعداد پیوندهای دریافتی، رتبه اول را در بین دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ یک کشور کسب کرد، در حالی که از نظر عامل تأثیرگذار وب خالص در رتبه آخر قرار گرفت. دانشگاه علوم پزشکی اهواز بالاترین رتبه را از نظر عامل تأثیرگذار وب کلی و خالص در میان دانشگاه‌های مورد مطالعه به خود اختصاص داد.

نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که دانشگاه‌های برتر علوم پزشکی کشور هم حضور چندان مؤثری در وب نداشته، در سطح بین‌المللی شناخته شده نمی‌باشند. کم بودن تعداد صفحات وبی انگلیسی و جوان بودن وب سایت‌های دانشگاهی ایران از عمده دلایل حضور ضعیف دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران در وب به شمار می‌رود.

واژه‌های کلیدی: دانشگاه‌ها؛ اینترنت؛ طبقه‌بندی‌ها.

نوع مقاله: تحقیقی

پذیرش مقاله: ۱۱/۹/۸۸

اصلاح نهایی: ۱۴/۴/۸۸

دریافت مقاله: ۲۶/۲/۸۷

ارجاع: امین پور فرزانه، اطرچ زهرا. رتبه‌بندی وب سایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی تپ یک ایران. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۸۹؛ ۷ (۱): ۹۴-۱۰۲.

مقدمه

طریق محاسبه و تجزیه و تحلیل پیوندهای بیرونی و درونی (دریافتی) آن صفحه وبی انجام می‌شود. پیوند بیرونی یا

امروزه میلیون‌ها نفر در سراسر دنیا از وب یا تور گسترده جهانی (World Wide Web) برای دسترسی به اطلاعات مورد نیاز خود استفاده می‌کنند. پایه‌گذار اصلی وب Tim Berners-Lee فیزیکدان انگلیسی آزمایشگاه تحقیقات هسته‌ای اروپا در سوئیس بود که در ششم اگوست سال ۱۹۹۱ میلادی پروژه WWW را به جهان معرفی کرد (۱). وب‌سنجی (Webometrics) علمی است بر پایه روش‌های اطلاع‌سنجی که به تحقیق در مورد ماهیت و خصوصیت وب سایت‌ها می‌پردازد. تحلیل محتوای صفحات وب در این علم از

* این مقاله حاصل تحقیق مستقلی است که بدون حمایت مالی سازمانی انجام شده است و در همایش علم‌سنجی سال ۱۳۸۶ دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، که با همکاری مرکز تحقیقات فن‌آوری اطلاعات در علوم سلامت برگزار گردید، ارائه شده است.

۱. دانشجوی دکترا، مدیریت اطلاعات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، عضو مرکز تحقیقات آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (نویسنده مسؤل)

E-mail: f.aminpour@gmail.com

۲. کارشناس، کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

برخوردار می‌باشد؛ چرا که ارتقای کمی و کیفی این وب سایت‌ها می‌تواند شانس بازیابی و رؤیت دانشگاه را توسط کاربران بیشتری افزایش دهد. از این رو، بررسی میزان موفقیت وب سایت‌های دانشگاهی در برقراری ارتباط و نشان دادن خود در فضای مجازی وب و به طور کلی، ارزیابی عملکرد این وب سایت‌ها همانند ارزشیابی و رتبه‌بندی عملکرد دانشگاه‌ها از اهمیت بسیار برخوردار است. رتبه‌بندی آکادمیک دانشگاه‌های جهان فرایندی است که همه ساله توسط مراکز معتبری چون Institute of Higher Education, Shanghai Jiao Tong University (IHE-SJTU) و Tong University (IHE-SJTU) و Education Supplement (THES) انجام می‌شود (۳، ۴).

در ایران، طبق آخرین تقسیم‌بندی اعلام شده از طرف معاونت آموزشی و امور دانشجویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۹ دانشگاه در فهرست دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ یک قرار گرفت که ۷۰ درصد پژوهشگران علوم پزشکی کشور در این دانشگاه‌ها مشغول به فعالیت می‌باشند (۵). در پژوهش حاضر، وب سایت دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ یک ایران مورد بررسی قرار گرفته است. در این بررسی، وب سایت‌های ۹ دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اهواز، ایران، تبریز، تهران، شهید بهشتی، شیراز، کرمان و مشهد بر اساس چند شاخص متداول وب‌سنجی مقایسه و رتبه‌بندی شدند

روش بررسی

پژوهش حاضر از دسته مطالعات توصیفی بود که به صورت مقطعی (Cross sectional) انجام گرفت. جامعه این مطالعه را وب سایت‌های ۹ دانشگاه علوم پزشکی تیپ یک ایران شامل دانشگاه‌های علوم پزشکی اصفهان، اهواز، ایران، تبریز، تهران، شهید بهشتی، شیراز، کرمان و مشهد تشکیل داد. این بررسی در مهرماه ۱۳۸۶ برابر با اکتبر سال ۲۰۰۷ میلادی بر اساس فرامین مرتبط موجود در سایت Cybermetrics صورت گرفت (۶). ابتدا با استفاده از جستجوگر AltaVista تعداد پیوندهای دریافتی، پیوندهای دریافتی خارجی و همچنین

Outlink پیوندی است که از یک صفحه وبی موجود در یک سایت به صفحه وبی موجود در سایت دیگر داده می‌شود. پیوند دریافتی (درونی) یا Inlink به پیوندی گفته می‌شود که یک صفحه وبی از سایر صفحات وب دریافت می‌کند. این نوع پیوند ممکن است خارجی و یا داخلی باشد. پیوند دریافتی خارجی یا External inlink از یک صفحه وبی خارج از وب سایت به وب سایت مورد نظر برقرار می‌شود، در حالی که پیوند دریافتی داخلی از سایر صفحات وبی همان سایت دریافت می‌گردد. از دیدگاه وب‌سنجی، پیوندهای دریافتی خارجی از اهمیت بیشتری برخوردارند؛ چرا که هر چه تعداد این نوع پیوندها بیشتر باشد، Visibility یا قابلیت رؤیت آن وب سایت بالاتر است. عامل تأثیرگذار وب (Web impact factor) از شاخص‌های مهم وب‌سنجی است که از طریق تحلیل میانگین پیوندهای داده شده به یک وب سایت محاسبه می‌گردد. هر چه مقدار این عامل بیشتر باشد، میزان اعتبار، قابلیت رؤیت و شانس بازیابی آن سایت در سطح ملی و بین‌المللی افزایش می‌یابد. تحلیل کلیه پیوندهای زده شده به یک وب سایت، Overall WIF یا عامل تأثیرگذار وب کلی نامیده می‌شود و عبارت است از نسبت تعداد پیوندهای دریافتی به تعداد صفحات وبی وب سایت مورد نظر که توسط جستجوگرهای وب، بازیابی و نمایه می‌شوند. عامل تأثیرگذار وب خالص (خارجی) یا Absolute WIF یا External WIF نسبت تعداد پیوندهای دریافتی خارجی به تعداد صفحات وب نمایه شده از وب سایت مورد نظر است که توسط جستجوگرهای وب، بازیابی شده است. یکی از مهم‌ترین کاربردهای وب‌سنجی، رتبه‌بندی دانشگاه‌ها بر اساس تأثیرگذاری وب سایت آن‌ها می‌باشد (۲).

وب سایت‌های دانشگاهی از مهم‌ترین ابزار ارتباطی جهت معرفی و برقراری ارتباط با دانشگاه‌ها در سطح ملی و بین‌المللی می‌باشند. از طریق وب سایت هر دانشگاه می‌توان دانشکده‌ها و مراکز وابسته، مقاطع و رشته‌های تحصیلی، امکانات آموزشی و پژوهشی و همچنین استادان، دانشجویان و دانش‌اندوختگان آن دانشگاه را در سطح جهانی معرفی نمود. به همین دلیل وب سایت‌های دانشگاهی در کشورهای مختلف از اهمیت زیادی

را نمایش می‌دهد و آن‌ها را بر اساس این پنج شاخص رتبه‌بندی می‌کند. نمودار ۱ تعداد صفحات وبی، تعداد پیوندهای دریافتی و تعداد پیوندهای دریافتی خارجی ۹ دانشگاه تیپ یک کشور را با یکدیگر مقایسه نموده است. نمودار ۲ به مقایسه عامل تأثیرگذار کلی و خالص دانشگاه‌های تیپ یک کشور پرداخته است.

بر اساس یافته‌های پژوهش، دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۹۱۶۰۰ صفحه وبی، رتبه اول را از نظر فراوانی صفحات وبی نمایه شده (حجم وب سایت)، کسب نمود. دانشگاه علوم پزشکی ایران با ۲۲۹۰۰ صفحه وبی در رتبه دوم و دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با دارا بودن ۱۶۲۰۰ صفحه وبی در رتبه سوم قرار گرفت. دانشگاه علوم پزشکی اهواز با دارا بودن ۴۱۲ صفحه وبی در آخرین رتبه دانشگاه‌های تیپ یک از نظر حجم صفحات وب دانشگاهی، دانشگاه علوم پزشکی تهران با دریافت ۲۶۱۰۰ پیوند، رتبه اول را به خود اختصاص داد. پس از آن، دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران و شیراز با دریافت ۸۵۹۰ و ۷۵۵۰ پیوند به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفت.

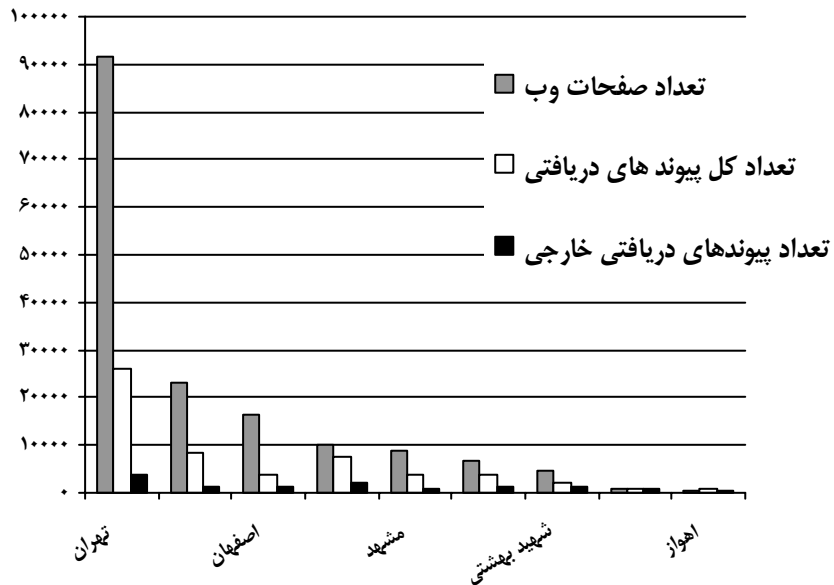
تعداد صفحات وب نمایه شده از هر وب سایت دانشگاهی مشخص گردید. سپس مقادیر مربوط به عامل تأثیرگذار وب کلی و عامل تأثیرگذار وب خالص برای هر یک از وب سایت‌های مورد مطالعه از طریق تقسیم تعداد پیوندهای دریافتی و تعداد پیوندهای دریافتی خارجی بر تعداد صفحات وبی هر دانشگاه محاسبه شد. در نهایت، وب سایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ یک ایران بر اساس تعداد صفحات وب (حجم وب سایت)، تعداد پیوندهای دریافتی و پیوندهای دریافتی خارجی و همچنین عامل تأثیرگذار وب کلی و خالص مقایسه و رتبه‌بندی گردید. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، فرم‌های جمع‌آوری اطلاعات بود و نحوه تحلیل داده‌ها به کمک آمار توصیفی ساده انجام شد.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش حاضر در یک جدول و دو نمودار تنظیم شد. جدول ۱ تعداد صفحات وب، تعداد پیوندهای دریافتی، تعداد پیوندهای دریافتی خارجی، عامل تأثیرگذار وب کلی و عامل تأثیرگذار وب خالص دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ یک کشور

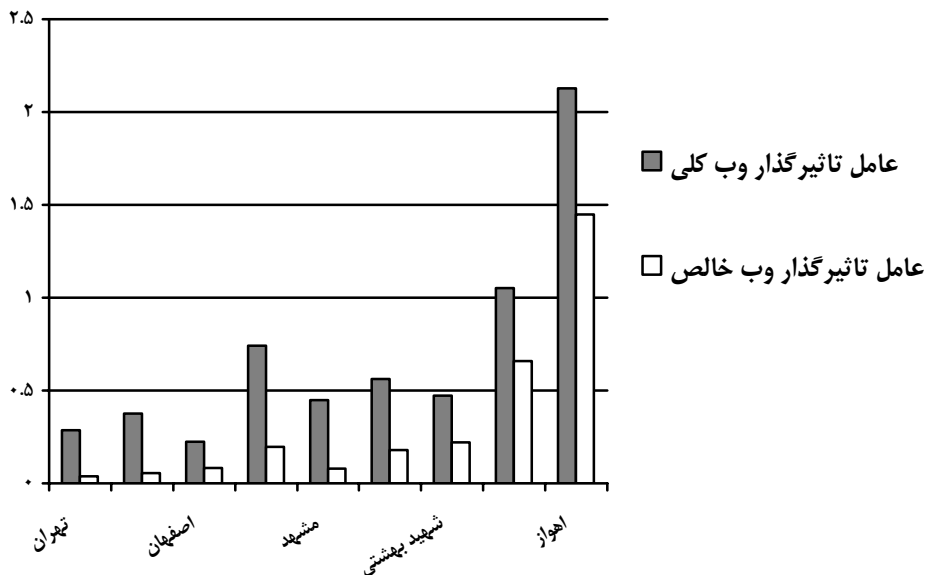
جدول ۱: رتبه‌بندی وب سایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ یک ایران

ردیف	نام دانشگاه	صفحات وبی		پیوندهای دریافتی		پیوندهای دریافتی خارجی		عامل تأثیر گذار وب خالص	
		رتبه	تعداد	رتبه	تعداد	رتبه	تعداد	رتبه	مقدار
۱	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۱	۹۱۶۰۰	۱	۲۶۱۰۰	۱	۳۵۹۰	۸	۰/۲۸۵
۲	دانشگاه علوم پزشکی ایران	۲	۲۲۹۰۰	۲	۸۵۹۰	۴	۱۲۸۰	۷	۰/۰۵۶
۳	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	۳	۱۶۲۰۰	۳	۳۶۳۰	۳	۱۳۶۰	۹	۰/۲۲۴
۴	دانشگاه علوم پزشکی شیراز	۴	۱۰۲۰۰	۴	۷۵۵۰	۲	۲۰۱۰	۳	۰/۱۹۷
۵	دانشگاه علوم پزشکی مشهد	۵	۸۷۵۰	۵	۳۹۴۰	۷	۷۰۵	۶	۰/۰۸۱
۶	دانشگاه علوم پزشکی تبریز	۶	۶۸۹۰	۶	۳۸۸۰	۵	۱۲۳۰	۴	۰/۱۷۹
۷	دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	۷	۴۸۱۰	۷	۲۲۷۰	۶	۱۰۶۰	۵	۰/۴۷۲
۸	دانشگاه علوم پزشکی کرمان	۸	۹۶۰	۸	۱۰۱۰	۸	۶۳۴	۲	۰/۶۶۰
۹	دانشگاه علوم پزشکی اهواز	۹	۴۱۲	۹	۸۷۶	۹	۵۹۷	۱	۱/۴۴۹

نمودار ۱: مقایسه تعداد صفحات وبی، پیوندهای دریافتی و پیوندهای دریافتی خارجی دانشگاه‌های علوم پزشکی

تیپ یک ایران

نمودار ۲: مقایسه عامل تأثیرگذار وب کلی و خالص دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ یک ایران

و ۱۶۲۰۰ صفحه وبی رتبه‌های اول تا سوم را از نظر حجم وب سایت در زمان انجام مطالعه حاضر به خود اختصاص دادند. در حالی که دانشگاه علوم پزشکی اهواز با ۴۱۲ صفحه وبی رتبه آخر دانشگاه‌های تیپ یک را از نظر حجم وب سایت کسب کرد. در عین حال، این دانشگاه تعداد ۸۷۶ پیوند کلی دریافت کرده است که از این تعداد، ۵۹۷ پیوند خارجی بوده است. از سوی دیگر، از نظر تعداد پیوندهای دریافتی نیز دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و شیراز به ترتیب با دریافت ۲۶۱۰۰، ۸۵۹۰ و ۷۵۵۰ رتبه‌های اول تا سوم را کسب نمودند. در حالی که دانشگاه علوم پزشکی اهواز با دریافت ۸۷۶ پیوند دوباره در رتبه آخر از نظر تعداد پیوندهای دریافتی قرار گرفت. از آن جا که محاسبه عامل تأثیرگذار وب (WIF) از طریق تقسیم کردن تعداد پیوندهای دریافتی یک وب سایت بر تعداد صفحات وبی همان سایت صورت می‌گیرد، در وب سایت‌های جوان و تازه تأسیس، که دارای صفحات وبی کم می‌باشند، ضریب تأثیرگذاری وب به طور غیر واقعی افزایش می‌یابد. بر همین اساس، در محاسبه میزان اثرگذاری وب دانشگاه علوم پزشکی اهواز، عدد ۴۱۲ در مخرج و تعداد پیوندهای دریافتی و دریافتی خارجی، که در مورد این دانشگاه اعدادی بسیار بزرگ‌تر از تعداد صفحات وبی آن دانشگاه می‌باشد، در صورت کسر مربوط قرار گرفت و به این ترتیب، این دانشگاه با عامل تأثیرگذار وب کلی ۲/۱۲۶ و عامل تأثیرگذار وب خالص ۱/۴۴۹ در صدر جدول دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور از نظر شاخص WIF کلی و خالص قرار گرفت. بنابراین رتبه‌های به دست آمده توسط دانشگاه علوم پزشکی اهواز از نظر عامل تأثیرگذار وب کلی و خالص با توجه به کم بودن تعداد صفحات وبی این دانشگاه قابل توجیه است. Thelwall نیز معتقد است محاسبه WIF یک دامنه (Domain) از طریق جستجوگر AltaVista، در صورتی می‌تواند از دقت کافی برخوردار باشد که تعداد صفحات وبی محاسبه شده آن وب سایت به نسبت زیاد باشد. این پژوهشگر پیشنهاد می‌کند که پیش از استفاده از یک جستجوگر برای محاسبه تأثیرگذاری وب سایت‌ها باید از کافی بودن و تعدد صفحات وبی آن سایت مطمئن شد (۱۱). از

آخرین رتبه از نظر تعداد پیوندهای دریافتی به دانشگاه علوم پزشکی اهواز با ۸۷۶ پیوند تعلق گرفت. دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۳۵۹۰ پیوند دریافتی خارجی، در صدر دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ یک کشور از نظر فراوانی پیوندهای دریافتی خارجی قرار گرفت. پس از آن، دانشگاه علوم پزشکی شیراز و دانشگاه علوم پزشکی اصفهان بالاترین تعداد پیوند دریافتی خارجی را داشته‌اند. دانشگاه علوم پزشکی اهواز هر چند که با دریافت ۵۹۷ پیوند خارجی در رتبه آخر دانشگاه‌ها از این منظر قرار داشت، اما با عامل تأثیرگذار کلی ۲/۱۲۶ و عامل تأثیرگذار خالص ۱/۴۴۹ بالاترین رتبه را از نظر عامل تأثیرگذار وب کلی و خالص در بین دانشگاه‌های مورد مطالعه کسب کرد. دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با عامل تأثیرگذار وب کلی ۰/۲۲۴ در آخرین رتبه دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ یک کشور از این منظر قرار گرفت. از نظر عامل تأثیرگذار وب خالص، دانشگاه علوم پزشکی تهران با عامل تأثیرگذار خالص ۰/۰۳۹ آخرین رتبه را به خود اختصاص داد.

بحث

امروزه یکی از جنبه‌های موفقیت هر دانشگاه، میزان حضور در وب یا قابلیت رؤیت وب سایت و صفحات وبی وابسته به آن دانشگاه توسط جستجوگرهای وب می‌باشد. تعداد پیوندهای زده شده از سایر صفحات به یک مدرک یا صفحه وبی در یک سایت دانشگاهی، می‌تواند به عنوان نشانه‌ای از تأثیر آن مدرک و تأثیر تولید کننده آن و همچنین به عنوان یکی از معیارهای دیده شدن آن وب سایت در بین سایر منابع وبی در نظر گرفته شود. دلیل انتخاب و استفاده از جستجوگر AltaVista در مطالعه حاضر آن بود که این جستجوگر به طور وسیعی وب را پوشش می‌دهد و در مطالعات وب‌سنجی قابل اعتمادتر از سایر جستجوگرهای وب است و بدین ترتیب شرایط مناسبی را برای مطالعات وب‌سنجی فراهم می‌کند. مطالعات سایر پژوهشگران نیز مؤید این امر می‌باشد (۱۰-۷).

یافته‌های پژوهش نشان داد که دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، ایران و اصفهان به ترتیب با دارا بودن ۹۱۶۰۰، ۲۲۹۰۰

برتر دنیا را بر اساس شاخص‌های وب‌سنجی به خود اختصاص دادند. ۵ درصد باقی‌مانده نیز به سایر کشورها اختصاص یافت. در میان دانشگاه‌های خاورمیانه به ترتیب دانشگاه نفت و معدن ملک فهد، دانشگاه تهران، دانشگاه آمریکایی بیروت، دانشگاه امارات متحده عربی، دانشگاه برزینت فلسطین، دانشگاه صنعتی شریف، دانشگاه القدس اورشلیم، دانشگاه علوم پزشکی تهران و دانشگاه سلطان قابوس در عمان در زمره ۱۰ دانشگاه اول قرار گرفت. دانشگاه صنعتی امیرکبیر در رتبه ۱۲ خاورمیانه، دانشگاه صنعتی اصفهان رتبه ۱۳ و دانشگاه‌های علم و صنعت ایران، تربیت مدرس، خواجه نصیرالدین طوسی، علوم پزشکی شیراز و امام صادق به ترتیب حایز رتبه‌های ۱۵ تا ۱۹ خاورمیانه شد. هر چند که در این رتبه‌بندی دانشگاه تهران موفق به کسب رتبه دوم در میان کشورهای خاورمیانه شد، اما در میان ۴ هزار دانشگاه جهان رتبه ۱۳۷۳ را به دست آورد (۱۲).

Smith و Thelwall طی تحقیقی در سال ۲۰۰۲ به بررسی عامل تأثیرگذار وب سایت‌های دانشگاهی در استرالیا پرداختند. در این مطالعه عامل تأثیرگذار وب و تعداد پیوندهای برقرار شده به وب سایت‌های دانشگاه‌های استرالیایی از طرف سه کشور استرالیا، نیوزلند و انگلستان با استفاده از جستجوگرهای AltaVista، AllTheWeb و یک ابزار جستجوی تخصصی محاسبه و نتایج با یکدیگر مقایسه گردید. این دو پژوهشگر چنین نتیجه گرفتند که جستجوگرهای AltaVista و AllTheWeb قادر به بازیابی دامنه‌ها و پیوندهای بیشتری نسبت به دیگر ابزار کاوش در وب بوده‌اند و علاوه بر آن، قابلیت دسترسی و کاربرد ساده‌تری دارند (۷). در پژوهشی دیگر در نیجریه، پیوندهای دریافتی وب سایت‌های ۳۰ دانشگاه دارای وب سایت دانشگاهی از کل ۶۵ دانشگاه نیجریه، از ابتدای سال ۲۰۰۰ تا پایان سال ۲۰۰۵ یعنی به مدت ۶ سال با استفاده از جستجوگر AltaVista مورد مطالعه قرار گرفت. بر اساس این پژوهش نه تنها دانشگاه‌های خارج از نیجریه بلکه حتی دانشگاه‌های مورد مطالعه نیز با وب سایت‌های دانشگاه‌های مذکور پیوند چندانی برقرار نکرده بودند. در این مطالعه استفاده از روش‌های محدود سنتی به جای

سوی دیگر، عوامل زبان‌شناختی نیز در وب سایت‌ها می‌تواند در کاهش عامل تأثیرگذار وب یک کشور مؤثر باشد. نتایج مطالعات دیگر نیز مؤید این امر است وب سایت‌هایی که بیشتر از صفحات غیر انگلیسی استفاده کرده‌اند، به طور معمول پیوندهای کمتری دریافت کرده، در نتیجه مخاطب کمتری داشته‌اند که این امر موجب حضور کمتر در وب و پایین بودن عامل تأثیرگذار در این وب سایت‌هاست (۹، ۱۰).

به طور کلی از میان دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، حتی ۹ دانشگاه علوم پزشکی برتر و شاخص تیپ یک، نیز پیوندها و مخاطبین زیادی را از خارج از وب سایت خود دریافت نکرده‌اند. این امر بیانگر تأثیرگذاری اندک دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران در وب با وجود بالا بودن نسبی تعداد صفحات وبی برخی از این دانشگاه‌ها می‌باشد.

نتایج رتبه‌بندی آکادمیک دانشگاه‌های جهان علاوه بر اعتبار بین‌المللی آن، در رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان از منظر وب‌سنجی "Webometrics Ranking of World Universities" که توسط آزمایشگاه Cybermetrics اسپانیا با عنوان پروژه Webometrics.info صورت می‌گیرد، نیز حایز اهمیت است. رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان از منظر وب‌سنجی در ماه‌های ژانویه و جولای هر سال و بر اساس شاخص‌هایی چون قابلیت رؤیت و اندازه وب سایت دانشگاه‌ها، قابلیت دسترسی به فایل‌های اطلاعاتی از طریق وب سایت هر دانشگاه و تعداد انتشارات و استنادات نمایه شده در جستجوگر Google Scholar صورت می‌گیرد. آن چه در این رتبه‌بندی بیشتر مورد تأکید می‌باشد، عملکرد و قابلیت رؤیت و دسترسی به برونداد علمی و پژوهشی دانشگاه‌ها از طریق وب است. بر اساس گزارش رتبه‌بندی جولای ۲۰۰۷ دانشگاه‌ها از منظر وب‌سنجی، از میان ۱۰ کشور برتر دنیا دانشگاه‌های ایالت متحده آمریکا ۵۳ درصد، دانشگاه‌های آلمان ۱۰ درصد، دانشگاه‌های کانادا ۸ درصد، دانشگاه‌های انگلستان ۶ درصد، دانشگاه‌های هلند ۴ درصد، دانشگاه‌های استرالیا و سوئد هر کدام ۳ درصد، سوئیس و نروژ هر کدام ۲ درصد و اتریش، ایتالیا، برزیل و ژاپن هر کدام ۱ درصد از دانشگاه‌های

(۱۰).

نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر بیانگر آن بود که حتی دانشگاه‌های برتر علوم پزشکی ایران نیز پیوندهای وبی و مخاطبین زیادی را به خود جلب نکرده‌اند. از این رو، این دانشگاه‌ها حضور چندان مؤثری در وب نداشته، در سطح بین‌المللی چندان شناخته شده نمی‌باشند. کم بودن تعداد صفحات وبی انگلیسی و همچنین جوانی و کم سابقه بودن وب سایت‌های دانشگاهی در ایران از عمده دلایل حضور ضعیف دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران در وب می‌باشد. به جهت حضور بیشتر در وب، لازم است مسؤولان دانشگاه‌های علوم پزشکی پژوهشی کشور سیاست‌های مدیریتی و پژوهشی خود را مورد بازنگری قرار دهند و در زمینه به روز شدن و ارتقای کمی و کیفی وب سایت‌های دانشگاهی تدابیری مؤثر و جدی اتخاذ نمایند.

شیوه‌های گسترده الکترونیکی برای انتشار تولیدات علمی پژوهشگران نیجریایی به عنوان یکی از مهم‌ترین دلایلی معرفی شده است که موجب گشته است تا دانشگاه‌های نیجریایی پیوندهای زیادی را به خود جلب نکنند و از WIF بالایی برخوردار نشوند (۸). نوروزی در پژوهشی در سال ۲۰۰۶ به بررسی عامل تأثیرگذار وب در کشورهای خاورمیانه پرداخت. بر اساس نتایج این بررسی کشورهای خاورمیانه به جز ترکیه، اسرائیل و ایران حضور کمی در وب داشته‌اند. به اعتقاد این پژوهشگر به دلایل زبان‌شناختی، وب سایت‌های کشورهای خاورمیانه، که به زبان فارسی، کردی، ترکی، عربی و عبری هستند، مخاطب کمتری داشته، پیوندهای کمتری دریافت کرده‌اند (۹). امین پور و همکاران در بررسی وب‌سنجی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران بر این مسأله تأکید کردند که به دلیل کم بودن تعداد صفحات انگلیسی در وب سایت‌های دانشگاهی ایران، صفحات وبی این دانشگاه‌ها در سطح بین‌المللی کمتر رویت شده، پیوندهای کمتری دریافت می‌کنند.

References

1. Aminpour F. Medical internet guide. Isfahan: University of Medical Sciences; 2007.
2. Aguillo IF, Granadino B, Ortega JL, Prieto JA. Scientific research activity and communication measured with cyber metrics indicators: research articles. Journal of the American Society for Information Science and Technology 2006; 57(10): 1296-1302.
3. Academic Ranking of World Universities.[cited Jan 21, 2008]. Available from: URL: <http://www.arwu.org/ARWU2008.jsp>.
4. Times Higher Education Supplement. [cited Jan 21, 2008]. Available from: URL: <http://www.timeshighereducation.co.uk>.
5. Development and coordination center research and technology. Report results of performance evaluation research activities universities? medical sciences in the country. Deputy Manager Research and Technology Ministry of Health and Medical Education 2007.
6. Search Engine Queries for Webometrics. [sited Dec 18, 2007]. Available from: URL: <http://cybermetrics.wlv.ac.uk/QueriesForWebometrics.htm>.
7. Smith AG, Thelwall M. Web impact factors for Australasian universities. Scientometrics 2002; 54(3): 363-80.
8. Links and web impact analyses of Nigerian Universities. Proceedings of the International Conference on Bridging the Digital Divide in Scholarly Communication in the South: Threats and Opportunities; 6-8 September 2006. Netherlands, Holland.
9. Noruzi A. Web presence and impact factors for middle-eastern countries. Online Magazine 2006; 30(2): 22-8.

10. Aminpour F, Kabiri P, Otroj Z, Keshtkar AA. Webometrics analysis of Iranian universities of medical sciences. *Scientometrics* 2009; 80(1): 253-64
11. Thelwall M. Web impact factors and search engine coverage. *Documentation* 2000; 56(2): 185-9.
12. Ranking web of world universities. [cited Dec 18, 2007]. Available from:
URL:<http://www.docstoc.com/docs/19636306/academic-ranking-of-world-universities>. 2007.

Webometric Ranking of Top Iranian Medical Universities*

Farzaneh Aminpour¹; Zahra Otraj²

Abstract

Introduction: Some of the most frequently used webometric indicators for evaluating and ranking academic web sites are web impact factor, number of web pages and number of inlinks. The present study evaluated and ranked top Iranian Medical universities according to the webometric indicators.

Methods: The present cross-sectional study has been done on top Iranian medical universities. The number of web pages, inlinks and external inlinks were identified using AltaVista search engine. Then their overall and absolute web impact factors were calculated. Finally, the universities were compared and ranked according to the size, inlinks, external inlinks and also the overall and absolute web impact factors.

Results: The results showed that Tehran University of Medical Sciences ranked first according to the size and inlinks while ranked last according to the overall and absolute web impact factors. Ahwaz University of Medical Sciences got the highest position according to the overall and absolute web impact factors compared with the other universities.

Conclusion: The study revealed that even top Iranian medical universities have not wide presence over the web and are not internationally well known. Having few English web pages and short web history are the major reasons for Iranian universities poor presence on the web.

Keywords: Universities; Internet; Classifications.

Type of article: Original Article

Received: 16 May, 2008

Accepted: 2 Dec, 2009

Citation: Aminpour F, Otraj Z. **Webometric Ranking of Top Iranian Medical Universities.** Health Information Management 2010; 7(1): 102.

* This article resulted from an independent research. and in the Conference of Seientometrics in Isfahan University of Medical Sciences in 2007 with the Cooperation of Information Technology in Heaiyh Sciences Research Center.

1. PhD Student, Health Information Management, Iran University of Medical Sciences, Member of Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. (Corresponding Author)

E-mail: f.aminpour@gmail.com

2. BSc, Library and Medical Information Sciences, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.